

10/94-1867

ADLİ VE FALİHLİKA BÖLÜMÜ	
T.C. ADLİ VE FALİHLİKA BÖLÜMÜ	
T. A.:	04-02.2003
Sayı:	186

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Demokrasilerin vazgeçilmez unsuru ve kamu niteliğinde hizmet veren medyamız, toplumda yükselen değer haline gelen kirlenmişliğin tesiri altındadır. Türk medyasının son dönemine medya kavgaları damga vurmuş ve toplumu oluşturan bireyler adına kullanılan haber alıp- verme hakkı, medya gruplarının çıkarlarına alet edilir olmuştur.

Türk medyasını hak ettiği saygınlığa erdirmek, basının sorunlarına köklü ve gerçek çözümler bulabilmek amacıyla bir Meclis Araştırılması yapılmasında yarar bulunmaktadır.

Konuya dair gerekçe EK'te sunulmuştur.

Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Emin Şirin
İstanbul Milletvekili
ve 21 Milletvekili

10/94 - 1867/7479

1. Emin ŞİRİN- İstanbul Mv.
2. Azmi ATEŞ- İstanbul Mv.
3. Süleyman GÜNDÜZ- Sakarya Mv.
4. Nevzat YALÇINTAŞ- İstanbul Mv.
5. Mehmet DÜLGER- Antalya Mv.
6. Gürsoy EROL- İstanbul Mv.
7. Cavit TORUN- Diyarbakır Mv.
8. İnci ÖZDEMİR- İstanbul Mv.
9. Cengiz KAPTANOĞLU- İstanbul Mv.
10. İlhan ALBAYRAK- İstanbul Mv.
11. Mehmet Beyazıt DENİZOLGUN- İstanbul Mv.
12. Ali AYAĞ- Edirne Mv.
13. Hacı BİNER- Van Mv.
14. Metin YILMAZ- Bolu Mv.
15. Mehmet GÜNER- Bolu Mv.
16. Mehmet Atilla MARAŞ- Şanlıurfa Mv.
17. Resul TOSUN - Tokat Mv.
18. Ali İhsan MERDANOĞLU- Diyarbakır Mv.
19. Ali İBİŞ- İstanbul Mv.
20. Mustafa ATAŞ- İstanbul Mv.
21. Vahit KİLER- Bitlis Mv.
22. Seracettin KARAYAĞIZ- Muş Mv.

GEREKÇE

Teknolojinin başdöndürücü bir hızla geliştiği günümüz toplumunda, bilgi ve bilginin kullanımı en önemli değer haline gelmiş ve buna paralel olarak kitle iletişim araçlarının ve dolayısıyla basının da etkisi ve yetkisi giderek artmıştır. Demokratik toplumlarda, rejimin esasını teşkil eden medya, kamu adına haber alma ve verme hakkını kullanması itibariyle, kamu hizmeti olarak adlandırılmış ve bu görevini kolaylıkla yerine getirebilmesi için çeşitli imkan ve imtiyazlardan yararlanır hale getirilmiştir.

Basının görevi, zamanında, gereken ayrıntıları ile, doğru olarak, halka ulaştırılmasında kamu yararı bulunan haberleri toplayarak topluma iletmek, böylece toplumun düşünce ve kanaatler edinmesini ve kamuoyunun serbestçe oluşumunu sağlamak, kamu gücünü elinde bulunduranlar üzerinde toplumun denetim aracı olmaktır. Ancak günümüz Türkiye'si'nde medya bu görevini geri plana atmış durumdadır ve yazılısı, görseli, sözlüsü, interneti ile birlikte cümleten töhmet altındadır.

Yasama, Yürütme ve Yargıdan sonra dördüncü kuvvet olarak anılan medya, elde ettiği imkan ve imtiyazlar sayesinde birinci kuvvet haline dönmüştür. Patronlara ve onların mutemet adamlarına yakın olmak koşuluyla herkesin gazeteci olabildiği günümüzde, "danışmanlık" ve "murahhas aza"lık koltuklarına oturtulan medya mensupları, kurum çıkarlarını toplumun çıkarlarının üzerinde tutabilmekte ve tarafsızlık ilkesini zedelemekten rahatsızlık duymamaktadırlar.

Yakın geçmişimiz, yaptıkları yayınlarla hükümet kuran, hükümet düşünen "habercilik" örneklerine tanık olurken, siyasi yakınlık koşuluyla çıkar sağlanmasına ön ayak olmak, milyon dolarlık medya yöneticilerinin asıl görevleri haline gelmiştir. Enerji sektöründen inşaat sektörüne, bankacılıktan telekomünikasyona kadar el atmış basın patronlarının, sıralamada en son görevlerini habercilik oluştururken, nemasından yararlanmak ve diğer işlerini takip etmek konusunda basın gücü, patronların elinde öldürücü bir silah olarak algılanmaya başlamıştır. Son dönem Türk medyası da, bu etkisi ve kullanım sahası geniş silahın yol açtığı medya savaşı örnekleriyle doludur.

Basının en önemli sorunlarının birini de, tekelleşme oluşturmaktadır. Haberleşmedeki tarafsızlığı sağlayabilmek ve basını, zenginleşme, çıkar sağlama ve üstünlük oluşturma zemini olarak kullanılan araç konumundan çıkarabilmek için, yatay-dikey tekelleşme yasağı getirilmişken, Türkiye'de bu kural tamamıyla ihlal edilmiştir. Bazı medya kuruluşları birden fazla televizyon, radyo, dergi, internet sitesine sahipken, basım ve dağıtım halinde de tekel konumunda bulunmakta ve yerel ölçekte yayın yapan medya kuruluşlarına izin vermemektedir.

10/94 - 1867

Basını töhmet altında bırakan bir diğer konu da, derin ilişkiler ağı içinde bulunduğu iddiasıdır. Siyasetçilerle derin ve yakın ilişkiler içinde bulunan medya patronlarının adının mafya liderleri ile birlikte anıldığı iddiaları, medyadaki kirlenmişliğe tuz biber ekmiştir.

Basının kanayan yaralarından biri de çalışanlardır. Vitriini, büyük paralar karşılığında "iş takibi" görevi üstlenen yöneticiler doldururken, maaşlarını zamanında alamayan, sigortaları yapılmayan, centilmenlik anlaşmaları ile iş bulmalarının önü kesilen, sendikalaşmaktan yoksun bırakılan medya emekçileri kendilerini ifade edememenin zorluğunu çekmektedirler.

Basında yaşanan kirlenmişlikten, kamu da zarar görmektedir. Çürümüş, yozlaşmış hayatlar haber olarak halka dayatılırken, gerçek sorunlar magazinleştirilerek çözümsüz kalmakta, halk bu durumdan rahatsızlığını, basına duyulan güvensizlik olarak yansıtmaktadır.

Bu ve benzer gerekçelerle, basında yaşanan kirlenmişliklerin ve basının sorunlarının giderilmesi ve ileride yapılacak kanuni değişikliklere ışık tutacak mahiyette bir çalışma yapılabilmesi konusunda Yüce Meclisimize büyük görevler düşmektedir. Bu nedenle TBMM'de, bir Meclis Araştırması açılmasında yarar görüyoruz.

Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılması için gereğini saygılarımızla arz ederiz.